

Szczecin, 10 września 2024

Dr hab. **Piotr Krupiński**, prof. US
Dyrektor Instytutu Literatury i Nowych Mediów
UNIwersytet SZCZECIŃSKI
e-mail: piotr.krupinski@usz.edu.pl

Raport końcowy z realizacji przez dyrektora strategii rozwoju instytutu 2021-2024

Zgodnie z § 75 ust. 2 pkt 24 w zw. z § 77 ust. 1 Statutu Uniwersytetu Szczecińskiego niniejszym przedstawiam końcowe sprawozdanie z realizacji strategii rozwoju kierowanego przeze mnie Instytutu Literatury i Nowych Mediów. Wspomnianą funkcję objąłem 1 stycznia 2021, kadencja upływa wraz z końcem 2024 roku.

Zgodnie z § 75 ust. 1 Statutu Uniwersytetu Szczecińskiego podstawowe zadania dyrektora instytutu obejmują: 1) **przygotowanie i wdrożenie strategii rozwoju instytutu**, uwzględniającej cele działalności badawczej określone w strategii Uniwersytetu, w szczególności przez **organizowanie działalności naukowej** w instytucie oraz **nadzór nad realizacją celów i kierunków działalności badawczej instytutu ustalonych w strategii**, z uwzględnieniem polityki naukowej państwa;

2) **współdziałanie z dziekanami wydziałów w dokonywaniu prawidłowego, zgodnego z zasadą jedności nauki i kształcenia przydziału pracownikom instytutu zajęć** na kierunkach studiów przyporządkowanych do dyscypliny albo dyscypliny wiodącej stanowiącej dyscyplinę właściwą instytutowi, zgodnie z art. 73 ust. 1 ustawy, a także w **prowadzeniu nadzoru nad prawidłowym wykonywaniem przez pracowników instytutu przydzielonych im obowiązków dydaktycznych**.

Pamiętając o tak wyznaczonym zakresie obowiązków, swoje końcowe sprawozdanie w głównym zakresie poświęcę kwestiom bezpośrednio powiązanym z ewaluacją dyscypliny naukowej literaturoznawstwo.

1. Organizowanie działalności naukowej (2021-2024)

Raport końcowy z realizacji przez dyrektora strategii rozwoju instytutu ze względu na narzuconą przez Ministerstwo dynamikę procesu ewaluacji działalności naukowej należy podzielić na dwie części. **Część pierwsza obejmować będzie rok 2021** – ostatni rok poprzedniego okresu ewaluacyjnego (2017-2021) – **część druga obejmie lata 2022-2024** (okres ewaluacyjny kończący się 31.12.2025).

1.1 2021 – ostatni rok „wydłużonego” okresu ewaluacji jakości działalności naukowej (2017-2021)

Stan Instytutu na początku okresu objętego raportem **liczba N** w dyscyplinie **literaturoznawstwo** wynosiła **51,25 (73 pracowników, 51 – badawczo-dydaktycznych, 22 – dydaktycznych)**.

Rok 2021, pierwszy roku mojej kadencji jako dyrektora, a zarazem ostatni rok okresu ewaluacyjnego (2017-2021), przyniósł znaczący postęp w zakresie kryterium publikacyjnego (K1). Wynik ewaluacyjny dla dyscypliny **literaturoznawstwo** wyniósł na koniec 2021 roku – 201,72 (wg raportu dra Jarosława Woźniaka z 14.02.2022). Wyrazem progresu publikacyjnego były złożone przez pracowników ILiNM wnioski w sprawie dodatkowych wynagrodzeń za wybitne publikacje naukowe (system motywacyjny)

- I kwartał 2021 – 13 osób;
- II kwartał 2021 – 2 osoby;
- III kwartał 2021 – 2 osoby;
- IV kwartał 2021 – 10 osób.

W ramach uzupełnienia dodać należy, że obowiązująca w 2021 r. edycja systemu dodatkowych wynagrodzeń za wybitne publikacje naukowe (Zarządzenie nr 43/2021 Rektora US) nie obejmowała monografii naukowych opublikowanych przez **wydawnictwa z poziomu I**, w dyscyplinach HST kluczowych dla wyniku ewaluacyjnego. W 2021 r. pracownicy ILiNM opublikowali:

- **10 monografii jednoautorskich** – z czego **8** zasililo dorobek ewaluacyjny ILiNM.

Podsumowując, wraz z końcem 2021 r., jako dyrektor ILiNM przekazałem władzom rektorskim US szczegółową dokumentację, podsumowującą pięciolecie (2017-2021) prac naukowych w dyscyplinie: literaturoznawstwo, która to dokumentacja następnie stała się podstawą oceny dokonywanej przez Komisję Ewaluacji Nauki. Wspomniany okres obejmował również kadencję moich poprzedników na stanowisku dyrektora ILiNM: prof. dr. hab. Andrzeja Skrendy oraz dr Barbary Braid. Skupiając się tu jedynie na kryterium I (Poziom naukowy prowadzonej działalności naukowej), obejmowała ona:

- 3 redakcje monografii z II poziomu za 150 pkt;
- 1 artykuł za 140 pkt;
- 23 monografie za 120 pkt;
- 23 artykuły za 100 pkt;
- 10 rozdziałów za 75 pkt;
- 18 artykułów za 70 pkt;
- 6 monografii za 60 pkt;
- 22 artykuły za 40 pkt;
- 31 artykuły z lat 2017-2018 o „starej” punktacji (m.in. 4 za 15 pkt, 4 za 14 pkt, 10 za 12 pkt);

Ostateczny wynik procedury ewaluacyjnej został przekazany władzom Uniwersytetu Szczecińskiego w lipcu 2022. Decyzją Ministra Edukacji i Nauki (NR 21/105/2022) Uniwersytetowi Szczecińskiemu została przyznana **kategoria naukowa B+ w dyscyplinie literaturoznawstwo**.

Choć taki wynik został uznany zarówno przez władze Uczelni, jak i dyrekcję Instytutu jako sukces (utrzymanie prawa US do nadawania stopnia doktora oraz prawa do nadawania stopnia doktora habilitowanego w tej dyscyplinie), to jednak szczegółowa analiza ministerialnej decyzji – punktów uzyskanych w poszczególnych kryteriach, skłoniła dyrekcję Instytutu – po konsultacji z Prorektorem ds. Nauki US, prof. dr. hab. Andrzejem Skrendą i Pełnomocnikiem Rektora US ds. ewaluacji i monitoringu naukowego, dr. Jarosławem Woźniakiem – do **wszczęcia procedury odwoławczej**. Podstawą owego wniosku (w sensie prawnym będącym zaskarżeniem decyzji) była z jednej strony wysoka ocena w ramach kryterium I (Poziom naukowy prowadzonej działalności naukowej), z drugiej – zaniżona w opinii dyrekcji Instytutu ocena w ramach kryterium III (Opis wpływu działalności naukowej na funkcjonowanie społeczeństwa i gospodarki). Niestety zgodnie z Decyzją nr 21/105/2022-1 Ministra Edukacji i Nauki z 21 lutego 2023 zaskarżona **decyzja została utrzymana w mocy, eo ipso** Uniwersytetowi Szczecińskiemu w dyscyplinie literaturoznawstwo została przyznana kategoria naukowa B+.

1.2 Okres 2022-2024. Perspektywa kolejnej ewaluacji (2022-2025)

Zgodnie z przedstawioną przeze mnie pod koniec 2020 roku *Strategią rozwoju Instytutu Literatury i Nowych Mediów Uniwersytetu Szczecińskiego łącznie z koncepcją sprawowania funkcji dyrektora Instytutu na kadencję rozpoczynającą się z dniem 1 stycznia 2021 roku* (zwaną dalej „Strategią”), jako główne zadania dyrektora Instytutu zdefiniowałem umiejętnie dynamizowanie działalności naukowej w Instytucie – **stworzenie warunków do uzyskania kategorii A (Cel strategiczny nr 1)** oraz **wspomaganie procesów integracji zespołu badawczo-dydaktycznego**, reprezentującego odrębnych „subdyscyplin” literaturoznawcze (polonistyka, germanistyka, romanistyka, anglistyka, sławistyka, italianistyka, iberystyka, skandynawistyka).

Obecnie – stan z 10.09.2024 – liczba N w dyscyplinie **literaturoznawstwo** wynosi **45,10**.

Jednym z pierwszych podjętych przeze mnie działań w trakcie okresu objętego raportem, mających na celu realizację celu strategicznego (**uzyskanie kategorii A**), był wniosek do JM Rektora US o zwiększenie punktów z wartości **40 na 70 punktów** w parametrze A, charakteryzującym działalność badawczą nauczycieli akademickich, zatrudnionych na stanowisku badawczo-dydaktycznym, pracujących w ILiNM. Wniosek dotyczył okresu 2022-2023 i odnosił się do wartości udziału jednostkowego lub sumy wartości udziałów jednostkowych (Pu), zgodnie z obowiązującymi przepisami o ewaluacji jakości działalności naukowej na dzień przeprowadzenia oceny okresowej (wniosek jednomyślnie zaaprobowany przez Radę naukową ILiNM, grudzień 2021).

Rzeczony wniosek stał się ważną wskazówką w trakcie opracowywania **Indywidualnych Planów Rozwoju Pracownika** przez pracowników badawczo-dydaktycznych Instytutu Literatury i Nowych Mediów. Zgodnie z Zarządzeniem Rektora nr 52/2022 indywidualne plany badawcze pracowników – po skonsultowaniu i weryfikacji z kierownikami Zespołów badawczych – zostały przekazane Dyrekcji do końca maja 2022. Na ich podstawie został

utworzony **Plan rozwoju dyscypliny literaturoznawstwo w kryterium I**. Plan składa się z trzech elementów: a) publikacje niebędące monografiami naukowymi lub monografiami naukowymi pod redakcją (artykuły i rozdziały); b) monografie naukowe lub monografie naukowe pod redakcją w Wydawnictwie Naukowym Uniwersytetu Szczecińskiego; c) monografie naukowe lub monografie naukowe pod redakcją w innym wydawnictwie. Po analizie weryfikacji postępów realizacji Indywidualnych **Planów Rozwoju Pracownika za rok 2022**, wynik tej analizy został w marcu 2023 roku przekazany władzom rektorskim US i kierownictwu Biura Ewaluacji i Monitoringu Naukowego US.

Głównym celem **Planu rozwoju dyscypliny literaturoznawstwo** jest jak najbardziej efektywne przygotowanie Instytutu do kolejnej ewaluacji jakości działalności naukowej, obejmującej okres: **2022-2025**. W tym celu obok planowania procesów publikacyjnych (z akcentem położonym na wysoko punktowane publikacje) równie istotne jest zaplanowanie działań dotyczących **II kryterium ewaluacyjnego** (granty, projekty badawcze, komercjalizacja badań) oraz **III kryterium ewaluacyjnego** (wpływ na otoczenie społeczno-gospodarcze). Zwłaszcza II kryterium wydaje się w świetle przyszłej ewaluacji kluczowe, gdyż w poprzednim okresie parametryzacyjnym stanowiło swego rodzaju piętę achillesową szczecińskiego literaturoznawstwa (Ocena Podmiotu w kryterium II ewaluacji, ustalona zgodnie z zależnością określoną § 22 ust. 9 rozporządzenia, wyniosła zaledwie $QII = 0,17$). W tej kwestii kluczowa jest współpraca dyrektora Instytutu i Pełnomocniczki Rektora ds. Organizacji Ewaluacji w Instytucie Literatury i Nowych Mediów z Kierownikami Zespołów badawczych.

W wyniku tak zaprojektowanej strategii rozwoju dyscypliny literaturoznawstwo, w chwili obecnej – wrzesień 2024 – stan publikacyjny ILiNM w okresie 2022-09.2024 prezentuje się następująco:

- 100 slotów wypełnionych publikacjami za 70 pkt i wyżej, w tym:
- monografie z II poziomu (300 pkt): 2 (poza limitem);
- monografie z I poziomu (120 pkt): 10 (limit: 31 monografie); tu ważna uwaga: dane te stanowią powód do niepokoju. Mimo że kolejne monografie są w trakcie procedur wydawniczych, sytuacja wymaga stałego monitoringu;
- redakcje monografii z II poziomu (150 pkt): 2;
- rozdziały z monografii z II poziomu (75 pkt): 10;
- artykuły za 140 pkt: 7;
- artykuły za 100 pkt: 27;
- artykuły za 70 pkt: 34.

Ze względu na przygotowania Instytutu do kolejnej ewaluacji jakości działalności naukowej, istotnym parametrem jest **średni wynik publikacyjny**.

Obecnie (wrzesień 2024) pracownicy ILiNM wypełnili ogółem **212 slotów** (maksymalna liczba, czyli 4 sloty na pracownika; *de facto* 3 sloty na pracownika wchodzi w ewaluację średnio, czyli 159)

Średni wynik: 168,11 pkt na pracownika, 1,88 wypełnionych slotów średnio na pracownika, średnio 89 pkt w slocie.

Kolejnym z parametrów, który w istotny sposób może wpłynąć na wynik ewaluacji jakości działalności naukowej, jest potencjalne występowanie **pracowników naukowych, zagrożonych zaliczeniem do liczby N0**.

Mając na uwadze, że wraz z końcem roku 2023 upływały 24 miesiące nowego okresu ewaluacyjnego, w listopadzie 2023 roku we współpracy z Pełnomocniczką Rektora ds. Procedury Ewaluacyjnej, dr Barbarą Braid, dokonałem analizy pod kątem wystąpienia w nadzorowanej przez siebie dyscyplinie ryzyka N0, tj. wystąpienia pracowników, którzy byli uwzględniani przy ustalaniu liczby N w okresie objętym ewaluacją i niestety nie byli autorami lub współautorami żadnych osiągnięć naukowych. W wyniku tych analiz i po konsultacjach z Kierownikami grup badawczych, **troje pracowników Instytutu złożyło wraz z końcem 2023 oświadczenia o zmianie dyscypliny na nieewaluowaną: nauki o kulturze i religii**. Tym samym zmniejszyła się liczba pracowników prowadzących działalność naukową w dyscyplinie literaturoznawstwo (liczba N), równocześnie jednak Uczelnia unika ewentualnych sankcji za niespełnienie wymogów ewaluacyjnych.

Niestety jedna z osób, która we wspomnianym okresie nie mogła zmienić dyscypliny, wraz z 30.09.2024 kończy pracę w Uniwersytecie Szczecińskim, i jeśli do tego momentu nie ukaże się żadna publikacja, **zostanie zaliczona do liczby N0**.

Kolejnym elementem przygotowań Instytutu do ewaluacji jakości działalności naukowej są działania w zakresie przygotowania opisów w **III kryterium ewaluacyjnym** (wpływ na otoczenie społeczno-gospodarcze).

Na obecnym etapie w ramach dyscypliny literaturoznawstwo brane są pod uwagę następujące opisy wpływu działalności naukowej na funkcjonowanie społeczeństwa i gospodarki:

- 1) **„Szkoła interpretacji liryki”** – projekt ukazujący wpływ szczecińskich badań polonistycznych, poświęconych liryce, na rozwój sztuki interpretacji i analizy poezji, wśród młodzieży szkolnej i akademickiej, a także nauczycieli. Projekt jest ściśle powiązany z działalnością Komitetów Okręgowych Olimpiady Literatury i Języka Polskiego oraz Olimpiady Literatury i Języka Polskiego dla Szkół Podstawowych, współtworzonych przez pracowników ILiNM. Jednym z materialnych efektów sygnalizowanych tu działań jest wydany w 2023 przez WNUS tom pt. *Szkoła interpretacji liryki*, red. A. Zawiszewska-Semeniuk, P. Krupiński, dostępny w trybie Open Access ([- Szkoła interpretacji liryki - Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego](#)). Tom drugi *Szkoły interpretacji liryki* jest w przygotowaniu;
- 2) **Ślady. Szczeciński Festiwal Bonhoeffera**. Projekt poświęcony badaniom twórczości oraz zabezpieczeniu kulturowych śladów wybitnego niemieckiego teologa, którego biografia łączy się ze Szczecinem (Stettinem). W planach jest opublikowanie monografii wieloautorskiej *Dietrich Bonhoeffer pisarzy polskich* (red. J. Madejski);
- 3) **Międzynarodowy Kongres Języka i Kultury Polskiej**. Projekt poświęcony szeroko rozumianej popularyzacji badań polonistycznych za granicą, a także badaniom losów wspólnot polonijnych (projekt realizowany wspólnie z Instytutem Językoznawstwa US: osoby odpowiedzialne – dr hab. Adrianna Seniów, prof. US [IJ] oraz dr Nina Pielacińska [ILiNM]).

Przygotowując *Raport końcowy z realizacji przez dyrektora strategii rozwoju instytutu 2021-2024*, osobną część sprawozdania należy poświęcić **silnym i słabym stronom Instytutu, szansom i zagrożeniom**. Oto kwestie, na które w mojej opinii należy zwrócić szczególną uwagę:

Atuty Instytutu:

- a) Duża – na tle całości Uczelni – liczba profesorów tytularnych, 9 osób (z czego 4 osoby: prof. A. Zawiszewska-Semeniuk, prof. J. Madejski, prof. D. Śnieżko, prof. B. Kędzia-Klebeko, uzyskały tytuł w trakcie trwającej kadencji). Liczba profesorów tytularnych może mieć szczególne znaczenie w świetle planowanej nowelizacji Konstytucji dla Nauki – Ustawy 2.0;
- b) Sukcesywnie rosnąca liczba publikacji naukowych z II poziomu. Pracownicy ILiNM jako przedstawiciele środowiska neofilologicznego są niejako predestynowani do publikowania w zagranicznych wydawnictwach;
- c) Stosunkowo dobra integracja środowiska badawczego, wywodzącego się z różnych Instytutów (m.in. Instytut Polonistyki, Kulturoznawstwa i Dziennikarstwa, Instytut Filologii Romańskiej, Instytut Filologii Germańskiej);
- d) Łatwość podejmowania badań interdyscyplinarnych, np. z „bliźniaczym” Instytutem Językoznawstwa. Trend, który z pewnością należy wzmacniać.

Potencjalne zagrożenia:

- a) Niski poziom dyscypliny literaturoznawstwo w kryterium II ewaluacji; podczas poprzedniej oceny ewaluacyjnej wartość ustalona zgodnie z zależnością określoną § 22 ust. 9 rozporządzenia, wyniosła zaledwie $QII = 0,17$, podczas kolejnej oceny trudno będzie ten wynik poprawić (obecnie 2 projekty grantowe);
- b) Trzy czasopisma naukowe, redagowane przez pracowników ILiNM, zyskały w lipcu 2023 podwyższoną punktację z 40 na 70 punktów w ministerialnym wykazie czasopism: „Autobiografia. Literatura / Kultura / Media” (red. nac. Prof. Inga Iwasiów, prof. Jerzy Madejski), „Colloquia Germanica Stettinensia”, pismo obecne w bazie Scopus (red. nac. dr hab. Dorota Sośnicka, prof. US), „Rocznik Komparatystyczny” (red. nac. prof. Marta Skwara). Niestety, kolejna aktualizacja listy, dokonana przez nowego Ministra Nauki, anulowała Komunikat Ministra Edukacji i Nauki z 17 lipca 2023, tym samym pisma ponownie wróciły do stanu 40 pkt. Ewentualny brak podwyższenia punktacji może przyczynić się do kryzysu wymienionych czasopism;
- c) Filologia angielska – nadmierne przeciążenie pracowników badawczo-dydaktycznych dydaktyką, co bezpośrednio wpływa na wyniki badań naukowych; mała liczba pracowników samodzielnych, co wpływa na nierównomierne rozłożenie obowiązków dydaktycznych i organizacyjnych (np. seminaria, komisje egzaminacyjne, rekrutacja do SD US);
- d) Kryzys filologii polskiej jako kierunku studiów – niskie nabory, podwójna warunkowa ocena Polskiej Komisji Ewaluacyjnej, sprawiają, że władze Wydziału Humanistycznego i obu Instytutów (ILiNM, IJ) myśleć muszą nad nową tożsamością kierunku. Kwestia ta łączy się pośrednio z potencjałem ewaluacyjnym dyscypliny literaturoznawstwo. Przy małych naborach trudno mówić o procedurach konkursowych,

od lat obserwujemy na polonistyce zachwianie równowagi pokoleniowej (starzejąca się kadra), co wpływa również na brak ciągłości badań (np. historycznoliterackich);

- e) Dziennikarstwo i komunikacja społeczna jako kierunek na dyscyplinarnym rozdrożu; obecnie większość kadry reprezentuje literaturoznawstwo, a nie „macierzystą” dyscyplinę: nauki o komunikacji społecznej i mediach (nieewaluowaną w US). W świetle potencjalnej wizytacji PKA może stanowić problem.

Kluczowym zadaniem dyrektora jest wzmacnianie silnych stron Instytutu, niwelowanie zagrożeń. Jako przykład działań podejmowanych w tej materii przez dyrekcję wymienię tu: przeprowadzenie licznych procedur konkursowych, zwłaszcza na kierunku: filologia angielska, mające służyć odciążeniu kadry badawczej (mniej nadgodzin = lepsze warunki do pracy naukowej), czy bezpośrednio zaangażowanie w projekt modernizowania kierunku filologia polska. Kolejną kwestią, na którą w najbliższej przyszłości należy zwrócić uwagę, jest większa aktywizacja Zespołów badawczych i ewentualne przetasowania pomiędzy nimi. Dodać warto, że w roku 2023 został powołany w Instytucie Zespół do badań literatury i kultury popularnej (Kierowniczką Zespołu: dr hab. Beata Zawadka, prof. US).

Podsumowując, ostatnie 3 lata i 9 miesięcy dowodnie przekonują, że Instytut Literatury i Nowych Mediów stał się miejscem coraz lepiej widocznym nie tylko na mapie Uczelni, ale i miasta, regionu, a nawet dalej. Przedstawiciele i przedstawicielki szczecińskiej wspólnoty literaturoznawczej animują wiele wydarzeń naukowych i kulturalnych, w tym 12 konferencji naukowych, wiele sympozjów, dyskusji panelowych, spotkań autorskich. Echa tych wydarzeń śledzić można na stronach ILiNM oraz na profilu FB (za ten rodzaj promocji ILiNM odpowiedzialny jest dr K. Flasiński). Wiele z wymienionych przeze mnie wydarzeń miało charakter międzynarodowy, by wymienić tylko: II Międzynarodowy Kongres Języka i Kultury Polskiej (20-22 września 2023, współorganizacja: dr N. Pielacińska), seminarium „Rosja po 24 II 2022” (24-25 kwietnia 2024, współorganizacja: dr M. Pieczyński), czy Association of Adaptation Studies Conference (5-7 czerwca 2024, organizacja: dr B. Braid, dr hab. Beata Zawadka, prof. US).

dr hab. Piotr Krupiński, prof. US
Dyrektor Instytutu Literatury i Nowych Mediów
/podpisano podpisem kwalifikowanym elektronicznym/